
Samspil mellem kirke, kristent fællesskab og familie

Kirken og familien må arbejde sammen på at gøre den kristne tro troværdig for børn og unge. Glæden og sandheden er to af de vigtigste gode grunde til at tro på Gud og leve som kristne i en sekulariseret tid.

// AF SOGNEPRÆST NIELS JØRN FOGH, HERLEV

Denne artikel handler om samsillet mellem kirken og familien, når børn og unge skal støttes og udrustes til at leve som tydelige, glade og frimodige kristne i et sekulariseret samfund med mange holdninger og virkelighedsopfattelser.

De følgende linjer giver et bud på, hvad kirken kan gøre, for at børn og unge får gode kirkeerfaringer med i bagagen. Og der sættes fokus på forældrenes enestående betydning for den livsvej, unge vælger og lever ud som voksne.

Livets mening

Før "mine" konfirmander bliver konfirmeret, får de en række spørgsmål, som de skal besvare skriftligt. Et af dem lyder: Hvad er meningen med livet? Her svarer rigtig mange, at meningen er at nyde livet og ha' det sjovt!

Stiller vi børn samme spørgsmål, vil mange af dem give et lignende svar. Er man barn eller ung, er det vigtigst at ha' det sjovt. Det er livets mening!

Det er min påstand, at her har børn og unge fat i noget væsentligt. De bakkes faktisk op af et ofte citeret spørgsmål og svar fra Westminster Shorter Catechism, som er formuleret i 1647 af engelske og skotske teologer. Mange af nutidens børn og unge i de presbyterianske menigheder kender både katekismens spørgsmål og svar. Spørgs-

målet: "What is the chief end of man?" (Hvad er hovedmålet for mennesket?) Svaret: "Man's chief end is to glorify God, and to enjoy him forever." (Hovedformålet med mennesket er at herliggøre Gud og nyde ham for evigt).

Vi er altså skabt til nydelse! Gud har skabt os, fordi han vil give os glæde og nydelse! Og den største nydelse og glæde er at kende og være kendt af Gud. Derfor må det gerne være sjovt og glædeligt at være på børnelejr, til gudstjeneste eller møde! For i glæden for Herrens ansigt smager vi, at Gud er god.

Johnny Tidemand var gennem 12 år børne- og ungdomsmedarbejder i Lindehøj Kirke, hvor jeg er præst. Han provokerede os gentagne gange med et citat, han havde fundet i en amerikansk bog om kirkeligt ungdomsarbejde. Det lyder i dansk oversættelse: Det er en synd at kede et barn med evangeliet. Jeg lod mig provokere. Jeg har nemlig ofte sagt til vore egne børn, at det er sundt at kede sig. Også når de er til gudstjeneste. De skal ikke tro, at livet kun er fest og farver. Det er også trummerum, rutine og ind imellem kedeligt. Og i øvrigt står det ikke i Bibelen, at det er en synd at kede et barn med evangeliet.

Ikke desto mindre har Johnny Tidemand en vigtig pointe og udfordring. Selv om vi skal vidne for børn og unge, der ligesom vi voksne af natur er fremmede for livet i Gud, må vi sætte alt ind på, at det er godt, glæde-

ligt og spændende at være en del af en kristen familie og menighed.

Jeg vil derfor vove den påstand, at en menighed støtter bedst op om den kristne families trosoplæring ved at tilbyde et meningsfyldt fællesskab, hvor vi glæder os over Jesus og hans kærlighed til os.

Glæden i evangeliet

Du sidder måske med denne indvending: Skulle denne artikel ikke beskrive, hvordan vi seriøst kan arbejde på at støtte og udruste forældre til at leve som kristne i en verden, hvor alt er til diskussion? Jo! Men det kan hurtigt blive så tungt og alvorligt, at vi glemmer glæden. Det må ikke ske! For glæden i evangeliet er i virkeligheden det vigtigste redskab, Gud har givet os, når vi skal hjælpe børn og unge til at leve i tro.

Jeg er ikke selv vokset op med bibel, bøn, tro, kirke og menighedsfællesskab. Men da jeg gik på gymnasiet, kom jeg i en kærlig kristen familie. Jeg forstod ikke meget af de andagter af Ole Hallesby, der blev læst op ved middagsbordet. Livsstilen med kirkegang og missionshus virkede bestemt heller ikke dragende på mig. Jeg ville hellere spille fodbold, gå til fest lørdag aften og sove længe søndag morgen. Men det kristne hjemms atmosfære af kærlighed, fred og glæde virkede attraktiv. På en eller anden måde var "stemningen i hjemmet" et stærkt vidnesbyrd om Jesus.

Jeg oplevede det samme på den første kristne lejr, jeg deltog i. Jeg var 19 år på det tidspunkt. Jeg forstod ikke meget af bibeltimerne. Og seminaret om nadveren gik helt hen over hovedet på mig. Men de unges glæde over Bibelen og deres fællesskab med hinanden virkede som en magnet. Her var der ingen alkohol, der varmede dem op. Der var noget andet, der gav varme, fællesskab og glæde!

På lejrens sidste aften fandt jeg ud af, at Jesus var hemmeligheden. Jesu død på korset betød, at jeg ikke selv skulle bære mine synder. Jesu opstandelse betød, at jeg ikke var alene. Da jeg så det, blev jeg fyldt af en glæde og en befrielse, der overgår al forstand.

Hvordan kan en kirke støtte børn og unge i troen på Jesus? Ved at give plads til glæden i evangeliet! Ja, der er mange fristelser i denne verden. Og da vi alle har det

gamle menneske i os, bliver vi alle fristet til at forlade Jesus og kaste os ud i et udsvævende liv. Men det bedste værn mod frafald er Jesus og alt det, vi har i ham. Er evangeliet i centrum i menighed og hjem? Erfarer vi glæden og friheden i Jesus? Så har vi det bedste udgangspunkt for at hjælpe og støtte børn og unge i at leve som tydelige kristne i et sekulariseret samfund.

TIL OVERVEJELSE ELLER SAMTALE:

- Hvor meget fylder glæden over evangeliet og den kristne tro i dit/jeres liv?
- Hvordan kan vi bedst "smitte" børn og unge med den kristne glæde?

Forældre har betydning

Vi lever i en tid med vuggestue, børnehave og heldags-skole. Dette betyder, at vores børn hver uge tilbringer rigtig mange timer, hvor de ikke er sammen med mor og far. Hvad enten vores børn går i kristen børnehave/skole eller ej, møder de ganske tidligt i livet forskellige livsanskuelser.

Nogle beklager, at staten overtager mere og mere af børneopdragelsen. Jeg vil ikke gå ind i en diskussion af den samfundsmodel, vi har valgt, men vil understrege, at også i dag er det forældrene, der præger deres børn aller mest. Nogle gange er det trist, at det er sådan. Jeg tænker fx på de konfirmander, der begynder at tro på Jesus og gå i kirke. Det er min smertelige erfaring, at hvis deres tro og kristne livsstil ikke bliver bakket op af forældrene, smuldrer den let igen. Så vender de tilbage til forældrenes normale livsstil, som i de fleste tilfælde er uden nævneværdig kontakt med Guds menighed.

På den anden side er det også opmuntrende, at forældre øver stor indflydelse på børnenes tro og livsstil. I Ordsprog 22,6 står der: "Tilskynd drengen til at følge den vej, han skal gå, selv når han bliver gammel, vil han ikke vige fra den".

Først vil jeg understrege, at der aldrig er tale om automatik. Ordsprogenes Bog rummer principper, som i de fleste tilfælde virker. Men hvis vi mener, at de altid

virker, tager vi fejl. Fx står der også i Ordsprogenes Bog, at ”lønnen for at være ydmyg og frygte Herren er rigdom, ære og liv” (22,4). Hvad så med forfulgte kristne, som mister materielle goder og muligheder, fordi de frygter Herren? Hvad med Paulus, der blev forfulgt? Var han ikke gudfrygtig?

Det samme gælder vores børn, når de bliver unge og voksne. Selv om vi trofast har bedt for og med dem, taget dem med i kirke og tilskyndet dem til at følge Jesus som vejen, er der i løftet fra Ordsp 22,6 ingen garanti for, at de aldrig vil vige fra troens vej. Vores børn er selvstændige mennesker, der nogle gange træffer valg, som gør troende forældre ulykkelige og fortvivlede. Også det må vi dele med hinanden i menighedens fællesskab.

Med dette forbehold in mente vil jeg understrege, at Ordsp 22,6 både rummer en opfordring og et løfte. Som forældre skal vi tilskynde vore børn til at følge Jesus. Det gør vi primært ved selv at praktisere troens liv.

En norsk undersøgelse (Sigmund Harbo 1987) om forholdet mellem tidlig påvirkning og senere holdning til kristendom viser, at hvis et barn er vokset op med to troende forældre, er 70 % troende som voksne. Er barnet derimod vokset op med én troende og én ikke-troende forældre, er det 35 %, der er troende som voksne.

Disse tal kommer næppe som den store overraskelse. For mig var det imidlertid tankevækkende, at undersøgelsen så nærmere på de hjem, hvor begge forældre angav, at de var troende. Undersøgelsen deler disse hjem op i to hovedgrupper. Den ene gruppe karakteriseres ved ”få kristne aktiviteter”, så som aftenbøn og kirkegang. Her er det kun 13 % af børnene, der er troende som voksne. Den anden gruppe karakteriseres ved ”mange kristne aktiviteter”. Her er der hele 84 % af børnene, der er troende som voksne.

En nyere amerikansk undersøgelse (Vern L. Bengtson 2013) viser lignende resultater, og især, at det har stor betydning, om barndomshjemmet er præget af sammenhæng mellem ord og handlinger samt varme og omsorg.

Jeg nævner ikke disse undersøgelser for at sige, at far skal prioritere mødet i kirken i stedet for at se sønnen spille fodbold. Eller at mor skal gå til bibelkreds frem for at se sin datter synge eller spille skuespil. Jeg nævner det som en opfordring til at lade troen præge hjemmets

samtaler, prioriteringer og livsstil. Det bærer frugt på den lange bane.

TIL OVERVEJELSE ELLER SAMTALE:

- Hvordan – helt konkret – præger troen dit/jeres hjems samtaler, prioriteringer og livsstil?

Gode grunde til at tro

Jeg lærte engang ordet plausibilitetsstruktur. Jeg har da også imponeret menigheden ved at bruge det i en prædiken. Eller måske rystede de bare på hovedet? Men ordet peger på noget meget vigtigt. For skal vi fastholde en overbevisning, der går imod den alment accepterede, har vi alle brug for noget, der gør vores overbevisning plausibel, altså sandsynlig, rimelig eller troværdig. At det er en ”struktur” vil sige, at det er noget samlet og sammenhængende.

Jeg kan mærke det på mig selv. Jeg lytter en del til Radio 24/7, hvor der er en udtalt tendens til at omtale tro som noget negativt, gammeldags og formørket. Og når der sættes fokus på seksualitet, omtales homoseksualitet næsten altid som det mest naturlige i denne verden. Jeg har også lyttet til mange forsvarstaler for ”det åbne ægteskabs” velsignelser.

Hvis Radio 24/7 var mit eneste vindue til verden, ville jeg tro, at jeg er Palle alene i verden, når det gælder synet på sex, ægteskab, skabelse og Guds eksistens. Og det er faktisk ikke sjovt at være Palle alene i verden.

Jeg tænker, at min oplevelse med Radio 24/7 kan illustrere, hvordan mange børn og unge oplever skolen og uddannelsessystemet.

Jeg har gennem mange år været tilsynsførende på en friskole i Herlev. I forbindelse med projektopgaverne har jeg lyttet til mange glimrende foredrag fra elever i 9. klasse. Engang hørte jeg et foredrag om evolutionslæren. Der var i opgaven ingen antydning af, at andre teorier kunne forklare verdens eksistens, menneskets moral og længsel efter mening. Jeg spurgte eleven, om han nogensinde selv tvivlede på udviklingslæren. Han svarede højt og tydeligt: Nej, det gør jeg ikke!

Hvorfor tvivlede han ikke? Fordi han havde sin "plausibilitetsstruktur" i orden. Han havde aldrig mødt andre holdninger. Alle de bøger, han havde læst, gik ind for evolution. Han var aldrig blevet udfordret af en anden virkelighedsforståelse. Han havde ikke gjort erfaringer, som modsagde eller udfordrede denne teori.

Noget lignende gør sig gældende på det seksuelle område. Den anden dag spurgte et barnebarn om mit syn på de homoseksuelle. Hun vidste nemlig, at jeg ikke vil vie par af samme køn. Det ville hun gerne have en forklaring på. Hun er kun 9 år gammel. Men hun lever i København med Copenhagen Pride. Hvordan kan jeg give hende en plausibel forklaring? Ja, er det overhovedet muligt at give hende en plausibel forklaring, når hun lever i en skole- og medievirkelighed – en struktur – som i den grad støtter op om vielse af par af samme køn?

TIL OVERVEJELSE ELLER SAMTALE:

- Hvordan præger den sekulariserede "plausibilitetsstruktur" den kultur, som børn/unge vokser op i?
- Hvad bør præge en kristen "plausibilitetsstruktur", som hjem og kirke kan støtte op om?

Men hvordan kan vi som menigheder og forældre så gøre det plausibelt at holde fast ved Bibelens syn på Jesus og menneskelivet? Jeg vil pege på to veje:

Menighedens fællesskab

For det første må vi gøre os klart, at vi lever i en tid, hvor der løbes stormløb mod Bibelens ord om Jesus, den bibelske virkelighedsforståelse og en bibelsk etik. Det betyder, at vi har brug for at støtte og hjælpe hinanden mere end tidligere.

Under min studietid arbejdede jeg sammen med andre på at fortælle narkomaner om Jesus. Når de kom til tro, havde de brug for et stærkt og kærligt kristent fællesskab, hvis de skulle bevares i troen og undgå tilbagefald. Vi måtte erkende, at det ikke rakte med den ugentlige gudstjeneste og møde. Derfor benyttede vi et kristent kollektiv, hvor de 24/7 var omgivet af troende.

Jeg tænker, at skal børn og unge overleve det pres, som de udsættes for i dag, og skal de kunne bidrage positivt med deres kristne tro, har de brug for et stærkt, kærligt og ærligt kristent fællesskab, som mødes regelmæssigt. Hvis de til hverdag lever i en familie, hvor troen er usynlig, og går på en skole, hvor de ikke får oplæring i den kristne tro, kan de næppe nøjes med et enkelt ugentligt møde i kirkens børne- eller juniorklub.

Det er godt med tidens understregning af, at også troende børn skal deltage i sportsaktiviteter og i det hele taget være synlige på hverdagens arenaer. Men det er uansvarligt, hvis det ikke går hånd i hånd med en bevidst satsning på, at de skal også være en del af et kristent fællesskab, som giver hjælp til at leve troens liv.

De svære spørgsmål

For det andet må vi adressere de vanskelige spørgsmål, som børn og unge konfronteres med. Vores egne børn er i dag voksne og har selv børn. Så vi er ikke længere forældre for små børn og unge. Men vi kan se, at vores børnebørn er meget optaget af alt det, de kan se på deres mobil eller iPad. Vi kan også se, at når de bliver større, sidder de ofte alene med deres skærm.

Jeg ved ikke, hvilken virkelighed de møder der. Jeg spørger dem nogle gange. Men sikkert for sjældent. Jeg vil i hvert fald opfordre alle forældre til at tale med deres børn om, hvad de ser. Hvad tænker de om det, de ser? Hvordan bliver de påvirket af det?

I Kristeligt Forbund for Studerende, hvor jeg havde min gang i mange år, blev vi ofte opfordret til at "tænke kristent". Den opfordring skal vi også give vores børn. Vi skal forsøge at give dem bibelske briller på, så de bliver i stand til at skelne mellem godt og ondt.

TIL OVERVEJELSE ELLER SAMTALE:

- Hvilken betydning har det kristne fællesskab for børns og unges evne til at leve frimodigt med deres tro i hverdagen?
- Hvordan kan både voksne og børn hjælpes til i højere grad at "tænke kristent" om den virkelighed, vi lever i?

Konklusion

Lad os samle op: Glæden og sandheden i den kristne tro er meget væsentlige for den plausibilitetsstruktur, som vi skal søge at føre børn og unge ind i. Her har hjemmet, kirken og det kristne fællesskab i høj grad brug for hinanden. Forældrene har fortsat – især med deres forbillede – en enorm betydning for, at børnene lever på hverdagens arenaer med en tydelig kristen tro. Men hjemmets indsats må suppleres og støtte af kirkens og de kristne fællesskabs indsats, som især kan bidrage med formende fælles-

skaber, der også prøver at give svar på de mange svære spørgsmål, som børn og unge stilles overfor.

I alt, hvad vi gør, må vi forsøge at efterleve Paulus' ord i Fil 4,8: "I øvrigt, brødre, alt, hvad der er sandt, hvad der er ædelt, hvad der er ret, hvad der er rent, hvad der er værd at elske, hvad der er værd at tale godt om, kort sagt: det gode og det rosværdige, det skal I lægge jer på sinde".

Eller sagt med slagordet: Du er, hvad du spiser! Også på det åndelige plan må vi hjælpe hinanden med at fylde os med det, der er sundt! Det skal vi gøre i den tillid, at sandheden er stærkere end løggen.

Litteratur

Bengtson, Vern L. m.fl. (2013): *Families and faith. How religion is passed down across generations*. Oxford University Press.
Harbo, Sigmund (1987): *Barndomserfaringer og voksentro*, Universitetsforlaget.

Denne artikel er en ud af syv, som er skrevet for projektet *Børn i pluralisme*. De øvrige seks er:

- Andreas Østerlund Nielsen: *Vores børn lever i en pluralistisk verden – hvori består udfordringen?*
- Marianne Holst Nielsen: *Hvordan formes barnet som et menneske med tro af de fællesskaber, det indgår i?*
- Merete Holm Dalsgaard: *Forankring og dialog*
- Kurt Christensen: *Apologetik i børnehøjde*
- Carsten Hjorth Pedersen: *Hvad og hvordan svare på børns spørgsmål til den kristne tro?*
- Carsten Hjorth Pedersen: *Vi savner medvandrere, der vil tale om "the Word and the World"*

Alle syv artikler findes på www.kpi.dk/projekter/boern-i-pluralisme

